

SETTERWALLS

BRANSCHLEDANDE SEDAN 1878

**ARTSKYDDsutredningen
– HUR BLEV DET?**

Agenda

- Artskyddsutredningen och dess avstamp
- EU-domstolens dom "Skydda skogen"
- Några centrala delar i utredningen
- Om jag själv får välja...

Kommittédirektivet

Några ledord:

- Nuvarande artskydd har kritiserats för att inte i tillräcklig grad vara tillämbart, effektivt och rättssäkert
- Rättsfall om artskydd i skogsbruket har skapat osäkerhet
- Behov att se över artskyddsförordningen och särskilt dess bestämmelser om fridlysning för att förbättra legitimiteten för lagstiftningen
- Äganderätten behöver värnas och rättssäkerheten för markägare och verksamhetsutövare stärkas. Det innefattar att säkerställa att markägare får ekonomisk kompensation för inskränkningar i ägande- och nyttjanderätten i den utsträckning de har rätt till
- Uppdrag bl.a. att analysera och klargöra hur långtgående skydd som EU-rätten kräver

ARTSKYDDsutredningen

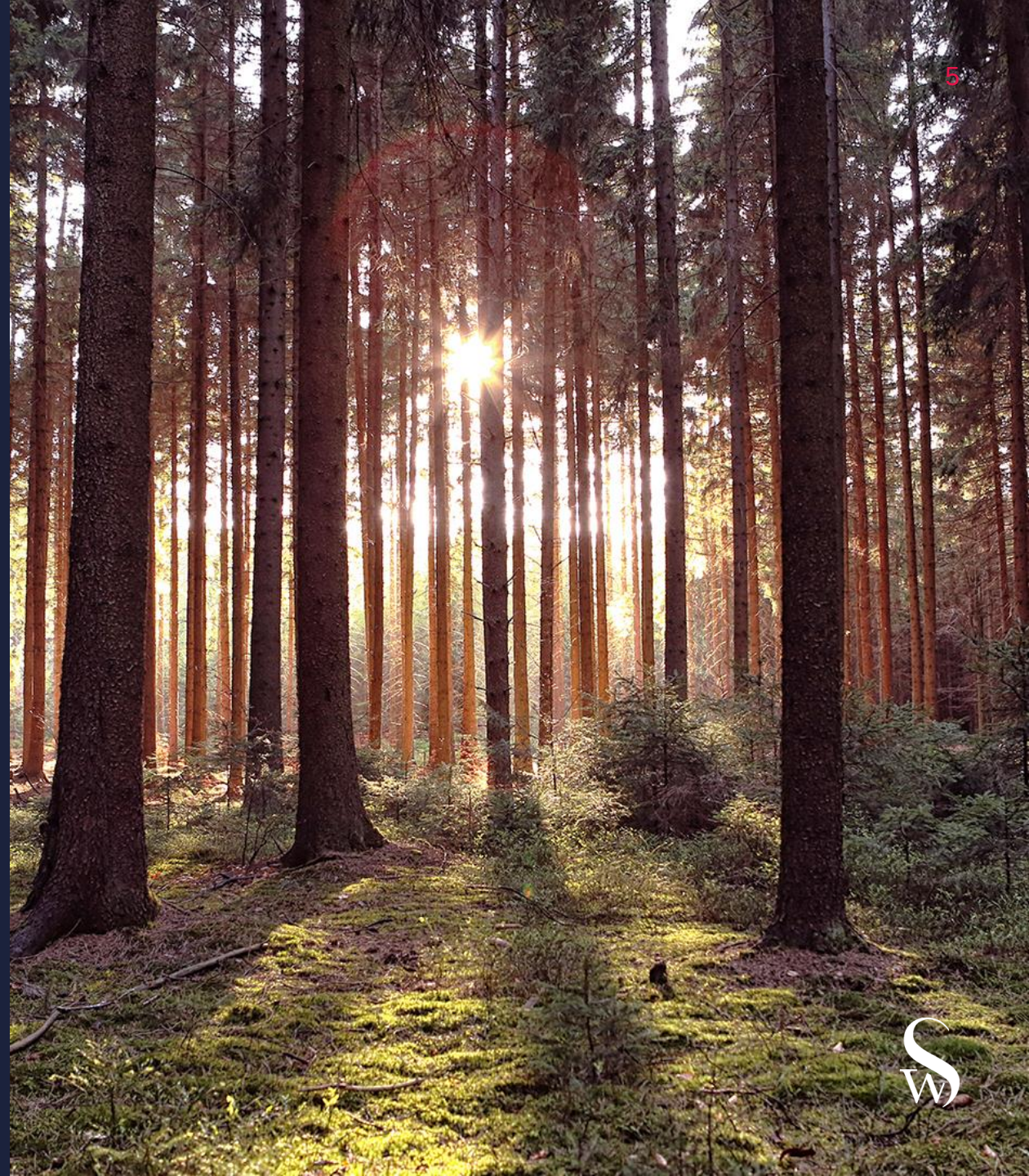
Skydda Skogen

- EU-domstolens förhandsavgörande 4 mars 2021, C 473/19 och C 474/19
- En anmälan om avverkning av skog i Härryda kommun
- EU-domstolen besvarar förbudsfrågor om livsmiljödirektivet, inte fågeldirektivet
- Svaren saknar bäring på vad som hade gällt om fågeldirektivet hade implementerats enligt dess ordalydelse
- Inte möjligt att ha en nationell praxis som innebär att förbuden i artikel 12 i livsmiljödirektivet aktualiseras först när en arts bevarandestatus påverkas negativt

Art. 12.1 Livsmiljödirektivet

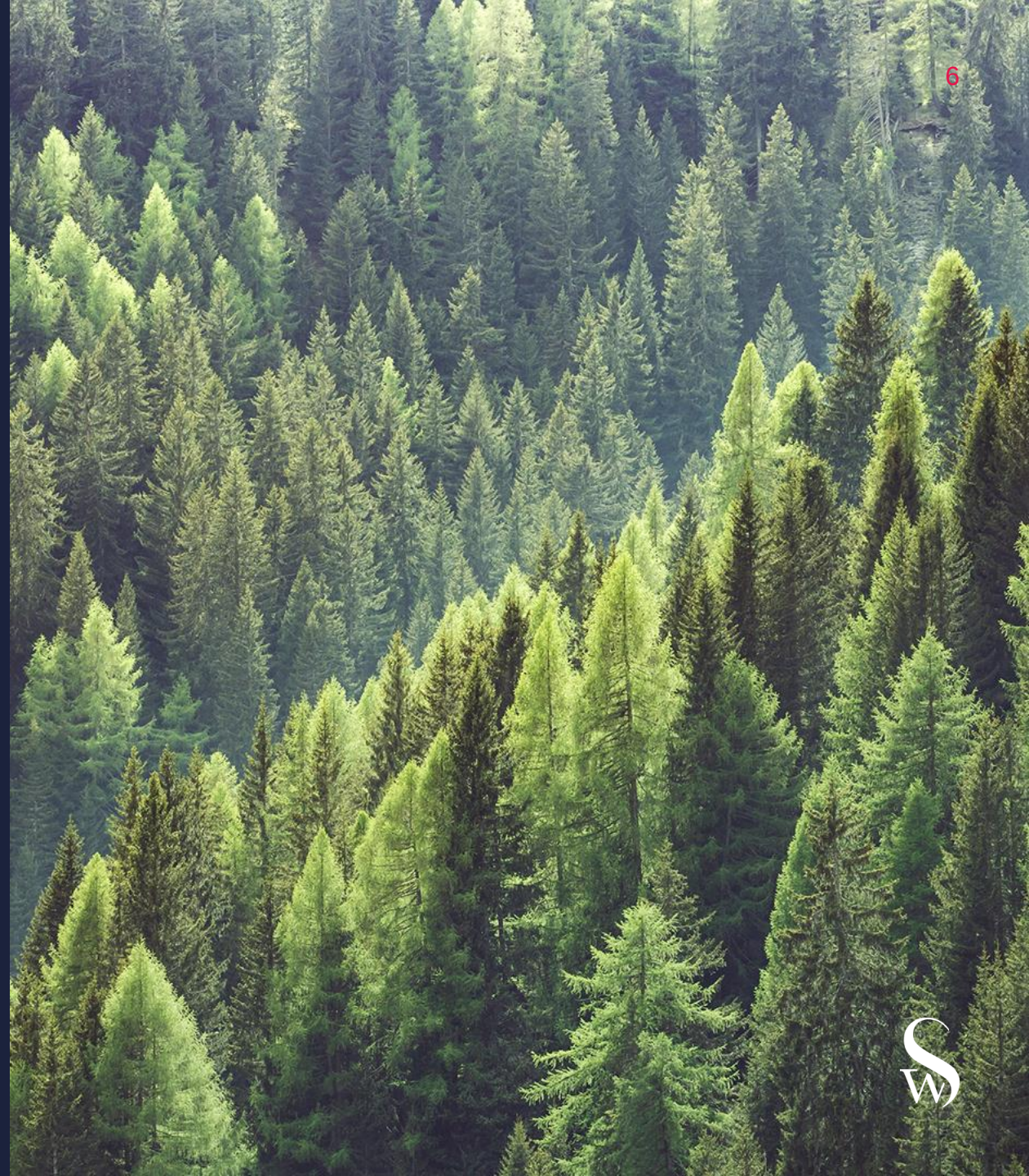
Medlemsstaterna skall vidta nödvändiga åtgärder för införande av ett strikt skyddssystem i det naturliga utbredningsområdet för de djurarter som finns förtecknade i bilaga 4 a, med förbud mot

- a) att avsiktligt fånga eller döda exemplar av dessa arter i naturen, oavsett hur detta görs,
- b) att avsiktligt störa dessa arter, särskilt under deras parnings-, uppfödnings-, övervintrings- och flyttperioder,
- c) att avsiktligt förstöra eller samla in ägg i naturen,
- d) att skada eller förstöra parningsplatser eller rastplatser.

Skydda Skogen

- Räcker inte med heltäckande regelverk. Krävs att konkreta och specifika skyddsåtgärder vidtas
- Nationella domstolen pröva om skogsbruksåtgärderna grundar sig på en förebyggande strategi som tar i beaktande behovet att bevara de berörda arterna och att åtgärder utförs på ett sätt som inte åsidosätter förbuden *med hänsyn till ekonomiska, sociala och kulturella behov och till regionala och lokala särdrag*
- Avgörande redan fått genomslag i flera prövningar
- Svensk praxis på gång

Några av utredningens förslag

- Fridlysningsreglerna flyttas från artskyddsförordningen till 8 kap. miljöbalken
- Förbudet i EU-direktivet får olika bestämmelser. Även för dispens. Om dispens ska kompensationsåtgärder övervägas.
- Kraftfullt bemyndigande till regeringen
- Nytt planeringsdokument, "Livsmiljöunderlag"
- Ny ersättningspunkt i 31 kap 4 § miljöbalken
- Alltid 12:6-samråd om kan antas påverka fridlysta arter eller deras livsmiljöer, i strid med 8 kap och de inte ska prövas i annan ordning (tillstånd eller dispens enligt miljöbalken)
- Ny proportionalitetsprincip i 8 kap. miljöbalken
- Klagorätt för miljöorganisationer för överklagbara beslut enligt 8 kap. miljöbalken
- System för övervakning av oavsiktlig fångst och dödande

Uppdelningen av EU-förbuden

- Nya separata bestämmelser. Ett riktigt guldkorn.
- Inte ordagrant, bl.a. lagt till utredningens tolkning av praxis

*”Det är förbjudet att avsiktligt, **eller genom att acceptera en sådan konsekvens av sitt handlande**, fånga eller döda exemplar av fågelarter som förekommer vilt inom Europeiska unionens europeiska territorium.”*

- Dock: Om tillstånds- eller tillsynsmyndigheten försäkrar sig om att bästa möjliga teknik och kunskap (t.ex. beträffande platsval) används för att minimera antalet dödade eller fångade fåglar kan det inte påstås att det är en accepterad konsekvens

Dispensförfarandet

- Söks hos den myndighet som utövar tillsyn över områden samt djur och växter enligt miljötillsynsförordningen. I praktiken länsstyrelsen eller Skogsstyrelsen
- Uppkommer dispensfrågan inom ramen för ett tillståndsärende enligt 9 eller 11 kap. miljöbalken ska frågan prövas där
- Om den uppkommer inom ramen för en 12:6-anmälan ska frågan prövas i samband med den, alltså samtidigt med anmälan

Dispens och kompensation

- Vid beslut om dispens ska en bedömning göras av om särskilda åtgärder enligt 16 kap. 9 § miljöbalken ska vidtas för att kompensera den försämring eller förstörelse som åtgärden eller verksamheten medför
- I dispensbeslutet ska ett motiverat beslut rörande kompensationsåtgärder innefattas
- Grunden för diskussionen om kompensationsåtgärder är att det har medgetts en dispens från fridlysningsreglerna
- Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket ska ges i uppdrag att tillsammans med länsstyrelserna ta fram vägledning för dispensprövning

Proportionalitetsbestämmelse

"Beslut som fattas med stöd av 8 kap. miljöbalken eller med stöd av föreskrifter som meddelats med stöd av detta kapitel, som innebär en inskränkning i en enskilds rätt att använda mark eller vatten, får inte gå längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses."

- Syftet inte att införa en ytterligare dispensgrund
- En slutlig kontroll av att ett beslut enligt 8 kap. miljöbalken inte är orimligt med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet
- Kommer främst aktualiseras ifråga om nekade dispenser från förbuden

ARTSKYDDsutredningen

Övervakning

- Verksamhetsutövare föreslås bli skyldiga att i rimlig utsträckning övervaka och till tillsynsmyndigheten rapportera oavsiktlig fångst och oavsiktligt dödade av vissa utpekade arter som dött eller fångats som en följd av verksamheten eller åtgärden
- Regleras i tillstånd

ARTSKYDDsutredningen

Livsmiljöunderlag

- Planeringsdokument. Beslut av LST senast den 31 december 2027
- Föregås av samråd. Inte BMP.
- Kan inte överklagas
- Ingå som beslutsunderlag vid prövningar
- Bl.a. innehålla en redogörelse för vilka befintliga verksamheter som "man" vet utgör eller kommer att utgöra ett hot mot fridlysta arter och utpekande av arealer som i framtiden bör skyddas
- Femårscyklar

ARTSKYDDSDUTREDNINGEN

Regeringens bemyndigande

- Kunna utfärda föreskrifter för vissa verksamhets- eller åtgärdstyper i syfte att genomföra fridlysningsreglerna
- Föreslås kunna bryta ett befintligt tillstånd

Ersättningsreglerna

Förslag 31 kap. 4 § miljöbalken:

Fastighetsägaren har rätt till ersättning på grund av beslut som innebär att mark tas i anspråk eller att pågående markanvändning inom berörd del av en fastighet avsevärt försvåras, om beslutet gäller

8. en dispens enligt 8 kap. 21–23 §§ som har förenats med särskilda villkor eller en nekad dispens. Ersättning enligt punkten 8 lämnas endast till den del pågående markanvändning avsevärt försvåras.

ARTSKYDDsutredningen

Laglighetsprincipen

- Pågående markanvändning begränsas till vad som får anses vara en laglig markanvändning
- Innebörd av de allmänna hänsynsreglerna?

”En rimlig tolkning av den rättsliga gränsen för vad som är pågående laglig markanvändning enligt hänsynsreglerna är att låta 2 kap. 7 § miljöbalken utgöra gränsen”

- Ersättning blir aktuell först vid nekad artskyddsdispens och utgår endast för den del med vilken försiktighetsmålet eller förbudet går utöver allmän hänsyn

ARTSKYDDsutredningen

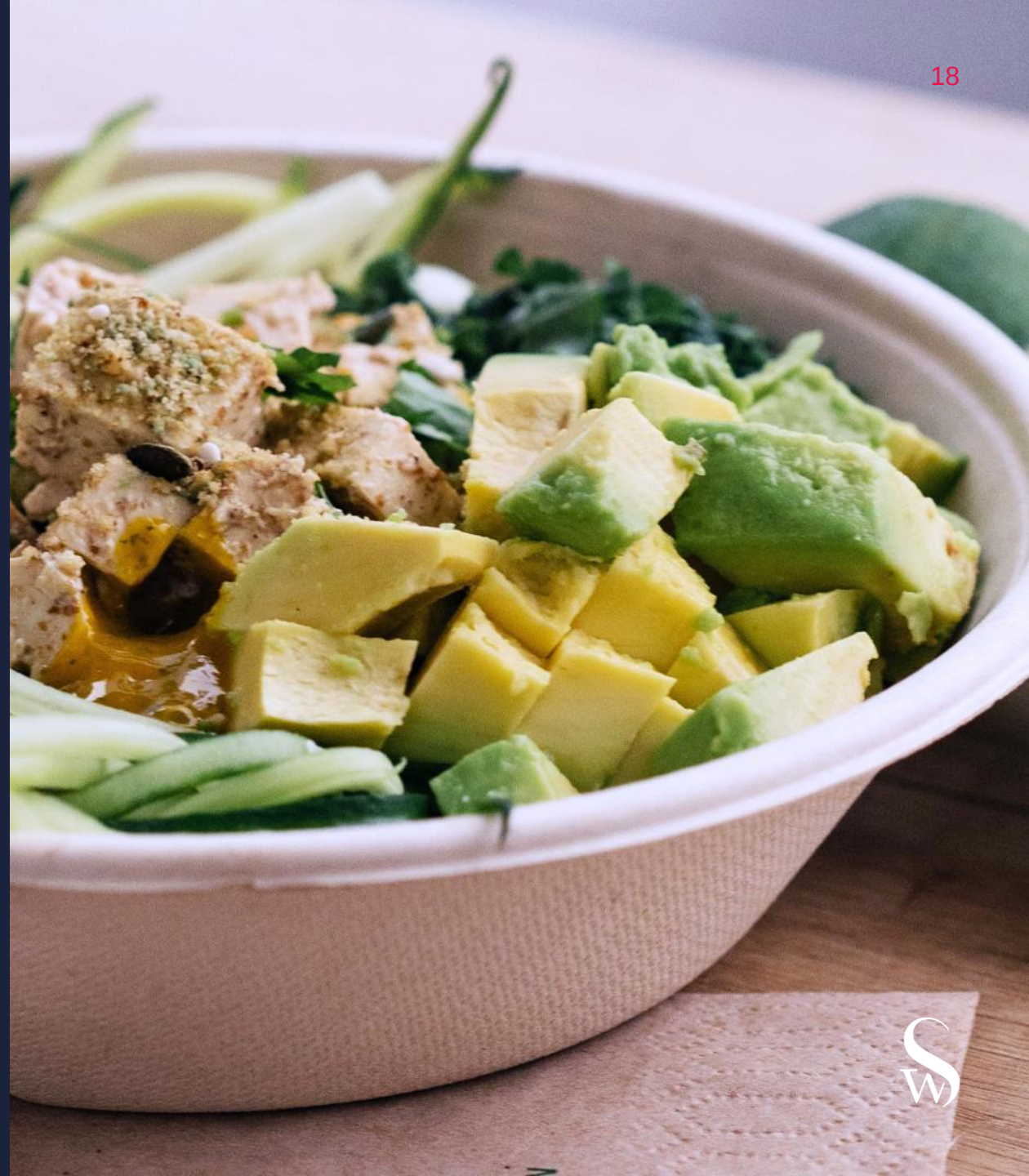
Debattartiklar

- 2021-06-11 debattartikel i Dagens Industri
Utredningen innehåller ett guldgruv, att lagstiftningen skiljer på förbudsregler för fåglar respektive livsmiljöer
- 2021-06-15 replik i Dagens Nyheter
Regeringen bör bryta ut och behandla guldgruvet mycket skyndsamt, så inte Skydda Skogen riskerar att försvåra för vindkraftsutbyggnad och andra omställningsinriktade infrastrukturprojekt

ARTSKYDDSUTREDNINGEN

Avslutning

- Föreslås träda i kraft den 1 juli 2022
- Skydda Skogen-osäkerheten angelägen att hantera
- Ersättningsfrågorna?
- Remissförfarandet
- Hur hantera pågående ärenden?

ARTSKYDDsutredningen

Tove Andersson

Delägare, advokat

Expert i Artskyddsutredningen (M 2020:03/SOU 2021:51)

Setterwalls Advokatbyrå

E-post: tove.andersson@setterwalls.se

Telefon: +46 10 690 04 66

Mobil: +46 76 869 70 78

SETTERWALLS

TACK FÖR ATT DU LYSSNADE